

Essentiële tremor

Essentiële tremor is een neurologische aandoening waarbij sprake is van ritmische beven van handen, soms hoofd en/of stem en, veel minder frequent voorkomend in de benen of romp. Meestal worden de klachten voor het eerst opgemerkt aan de dominante hand. Het handschrift kan minder goed leesbaar worden, het beven kan hinderlijk zijn bij drinken of soep eten met een lepel. Het meest zichtbaar tijdens aanspannen van spieren, zoals bij bewegen of bij het uitgestrekt houden van de armen. Meestal is er wat betreft de ernst van het beven een geringe asymmetrie. Als de ledematen ontspannen zijn is de tremor afwezig of duidelijk minder hevig. Bij essentiële tremor is de tremor het enige verschijnsel. Zelden komen andere neurologische problemen voor.

Essentiële tremor is een veel voorkomende aandoening, 5% van de mensen boven de 40 jaar hebben er last van. De klachten beginnen gemiddeld op 45 jarige leeftijd, maar kunnen ook veel vroeger beginnen. Meestal komt het in families voor en kinderen van een ouder die last heeft van een tremor hebben ongeveer 50% kans deze aandoening ook te krijgen. De beginleeftijd, de locatie van de tremor en ernst kan van individu tot individu en ook binnen families sterk variëren.

Sommige medicijnen kunnen een tremor veroorzaken dan wel verergeren. Lithium, SSRI (antidepressiva) en valproïnezuur zijn hier voorbeelden van.

Het beven kan gevoelens van schaamte veroorzaken en hierdoor soms leiden tot sociale isolatie.

Spanning, sociale interactie en cafeïne kunnen de tremor verergeren. Kleine hoeveelheden alcohol kunnen het beven tijdelijk verminderen in ongeveer 50% van de gevallen.

Over het algemeen nemen de verschijnselen in de loop van de jaren geleidelijk toe. Het beloop varieert van individu tot individu.

Farmacologische behandeling

Propranolol. 1dd 40 mg, als na 4 weken onvoldoende effect ophogen naar 1dd 80mg retard, hierna desgewenst iedere 4-6 weken ophogen tot max 1dd 320 mg, onder controle van bloeddruk en pols.

Als er na 6 weken gebruik van de maximale dosis geen verbetering is opgetreden, start dan een combinatietherapie met primidon. De combinatie van propranolol en primidon is het meest effectief gebleken in onderzoeken.

Bij onacceptabele bijwerkingen of een contra-indicatie voor propranolol start primidon monotherapie; propranolol dan in 1-3 weken afbouwen.

Start primidon

Voorzorg: controleer interactie met andere medicatie, zoals verminderde werkzaamheid van acenocoumerol en anticonceptiva. Bereid patiënten voor op de bijwerkingen in de eerste 3 weken; leg uit dat daarna de bijwerkingen afnemen. Bijwerkingen (30%) met name de eerste drie weken en bij hogere dosis (750mg/d) bestaande uit; misselijkheid, lichte verwardheid, tintelingen en coördinatiestoornissen.

Dosis primidon: 1^e week 1dd 10mg, 2^e week 2dd 10mg, 3^e week 3dd 10mg. Na 6 weken 30 mg zo nodig naar 1dd 62,5mg, daarna geleidelijk verder ophogen naar maximaal 3dd 250mg. Uit onderzoek blijkt bij 250mg net zoveel effect als bij de maximale dosering van 750 mg. Primidon in 3-4 weken afbouwen als het na 6 weken maximale dosis (250 mg) onvoldoende effect heeft.

Tweede keus middelen

- Topiramaat. Starten 1^e week; 25mg / d, 2^e week; 2dd 25mg. Zo nodig na 4 weken verder ophogen met 25mg per week tot max 400mg/d. Topiramaat in 3 weken afbouwen als het na 4-6 weken maximale dosis onvoldoende effect heeft.
- Gabapentine. Starten dag 1; 1dd 100mg, dag 3; 2dd 100mg, dag 5; 3dd 100mg. Zo nodig na 4 weken met stappen van 300mg per week ophogen tot 3dd 1200mg. Gabapentine in 3 weken afbouwen als het na 4-6 weken maximale dosis onvoldoende effect heeft.
- Alprazolam. CAVE-benzodiazepine afhankelijkheid

Bij te weinig effect van deze interventies kan een verwijzing naar de neuroloog overwogen worden.

Als uiterste interventie kunnen injecties met botulinetoxine (botox) de klachten verminderen, vooral bij een tremor van de stembanden en van het hoofd.

Referentie

- Morgen J.C., Sethi K.D.(2005), Drug induced tremors. *Lancet neurol* 2005; 4: 866-76

Laatste revisie datum

17-07-2019

Trefwoorden¹:

Tremor

Trillen essentiële tremor